

[Christmas Møller.]

dan er Stillingen f. Eks. med Opstillingen i København? Jeg maa tilstaa, jeg tror, det er et meget lille Faatal, som bestemmer, at det ærede Medlem Hr. Valdemar Sørensen skal opstilles.

Derfor synes jeg aldeles ikke, man om denne Opstilling af Rigslisten kan sige andet end, at man over for sit Parti maa handle med en ganske særlig Omhyggelighed ved Opstillingen af denne Liste. Men det, denne Liste giver, er Muligheden for at føre ind i Rigsdagsarbejdet en lang Række af Personligheder, som det ellers — det tror jeg enhver vil erkende, at Udviklingen har vist — vil være vanskeligt at faa ind i Arbejdet.

Formanden: Ordføreren har Ordet for en kort Bemærkning.

Ordføreren (Hartvig Frisch): Da en af vore Kolleger i denne Sal har fundet det passende at sige i sin Tale: Det bandede Statsministeren paa, ønsker jeg, der sidder saa nær ved, at jeg hørte, hvad der foregik, af Hensyn til Rigsdagstidende, at sige udtrykkeligt her, at den Bemærkning, denne Kollega hentydede til, var, at Statsministeren ved sig selv, paa sin Plads, sagde: Det ved Gud jeg har. Jeg synes nu, det skal bemærkes i Tidenden, naar en Kollega i dette Hus finder det passende i sine Replikker at inddrage noget saadant i Forhandlingerne og derved tvinge det frem i Rigsdagstidende.

Kristen Amby: Jeg vil gerne gøre nogle korte Bemærkninger om dette Grundlovsforslags § 70, altsaa de kirkelige Paragraffer. Man plejer jo angaaende dette Spørgsmaal at opdele Mennesker her i Landet efter, om de er Tilhængere eller Modstandere af en Kirkeforfatning. Man plejer endvidere at gaa ud fra, at Konservativer og Socialdemokrater er Tilhængere af en saadan, og naar der ikke kan blive noget ud af det, er det paa Grund af en politisk Aftale mellem Socialdemokraterne og de Radikale, medens derimod de liberale Partier, de Radikale og Venstre, er imod en Kirkeforfatning; hvilken Mening Bondepartiet og Retsforbundet og andre har, har vi aldrig hørt noget om. I alt Fald er det jo rigtigt, at da Spørgsmaalet om Forholdet mellem Stat og Kirke skulde undersøges ved Nedsættelse af det kirkepolitiske Udvalg, da stemte de to liberale Partier sammen imod det eller undlod at stemme. I alt Fald Venstre vilde ikke være med til at nedsætte et Udvalg til at under-

søge Forholdet mellem Stat og Kirke, og derfor undrer det mig i og for sig, at det ærede Medlem Hr. Krag saa stærkt efterlyste et Arbejde fra dette Udvalg, hvis Nedsættelse han var imod.

Men som saa mange andre paastaaede Modsætninger, der skal gives i et enkelt Udtryk, er denne Modsætning i Virkeligheden ikke klar og skarp. Det kommer nemlig an paa, hvad man mener med en Kirkeforfatning. Thi en Slags Forfatning for Kirken har vi jo; lige saa længe der har været en Kirke her i Landet, har der været Bestemmelser om Kirken, og lige siden Grundloven blev givet i 1849, har man ved Siden af Løtteparagraffen ustandseligt i den almindelige Lovgivning gennemført Tillæg og Forfatningsbestemmelser, hvis man maa kalde dem saadan, for Kirken. Og i en vis Forstand maa alle være Tilhængere af, at der er Lovbestemmelser for Kirken, og at ikke Kirkens Forhold ordnes blot administrativt.

Men der er vel næppe Tvivl om, at der er to skarpe Synspunkter. Det ene er, at man ønsker en Tilstand, hvor Stat og Kirke er helt adskilt, saaledes at Kirken — nu taler man aldrig klart, naar man bruger Ordet Kirke; man ved ikke rigtig, hvad de Mennesker mener med Ordet Kirke, som bruger det i denne Forbindelse —, men saaledes at Kirken skulde have fuldstændig selvstændig Raadighed over alt vedrørende dens Forhold baade af indre og ydre Art, medens der er et andet Synspunkt — og det er kommet klart til Udtryk hos Thorvald Povlsen og andre, begyndende i sin Tid hos I. A. Hansen og Tscherning, de gamle Bondevenner —, der siger: Det danske Folk tilhører jo den danske Kirke; at der er nogle, der, fordi de positivt melder sig ud, ikke tilhører den, er en Ting for sig; derfor er Forum for Afgørelsen af Forhold vedrørende Kirken det Sted, hvor det danske Folks Repræsentanter er. Jeg tror, jeg har gengivet loyalt de to skarpe Synspunkter; der er.

Nu tror jeg ikke, noget af disse Synspunkter er det helt rigtige, og det har jo ogsaa vist sig — for der har været mange kirkelige Udvalg og kirkepolitiske Udvalg, og det sidste har altsaa siddet en halv Snes Aar uden overhovedet at komme til Vejs Ende —, hvor svært det er at finde en Ordning ud fra en logisk skarp Betragtning; Livet er nu engang mere end Logik.

Jeg for mit Vedkommende ønsker at sige, at den danske Folkekirke, saaledes som den historisk er — Folkets Kirke, hvor enhver hører til, der regner sig hørende til den,